Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Павлівської сільської ради

16.01.2026

м. Луцьк, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 16.01.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання центру надання соціальних послуг Павлівської сільської ради (далі – відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Пирога Вікторія Сергіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, керівник групи;

Щесюк Оксана Вікторівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування проведено у присутності завідувача відділення – Фіть Надії Василівни.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Миру, 1а, село Старий Порицьк, Володимирський район, Волинська область.

Згідно з Положенням закладу, затвердженим наказом директора центру надання соціальних послуг (далі – центр) Павлівської сільської ради № 5 від 01.02.2019 (надалі - Положення), відділення є структурним підрозділом центру, яке утворюється для обслуговування 10 і не більш як 50 одиноких громадян, до якого на постійне або тимчасове проживання, повне державне утримання безоплатно приймаються одинокі громадяни похилого віку, інваліди (які досягли 18-річного віку), хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров’я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг.

Відділення розташоване на огородженій території в одноповерховій будівлі (фото 1). Для безперешкодного доступу до відділення для маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю при вході до будівлі обладнано пандус та поручні.

На день відвідування у відділенні перебувало 20 підопічних (11 чоловіків, 9 жінок), з яких 12 – ліжкові хворі. Усі підопічні відділення дієздатні особи, 3 особи з інвалідністю влаштовані у відділення як такі, що потребують стороннього догляду. Вартість утримання на одну особу складає 18000,00 грн. на місяць.

Згідно журналу прийому підопічних протягом 2025 року станом на день відвідування у відділенні померло 11 осіб.

Обслуговування отримувачів соціальної послуги відповідно до штатного розпису здійснюють: завідувач відділенням – 1 шт.од; сестра-господиня – 1 шт.од.; сестра медична – 2 шт.од; молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 4,5 шт.од.; кухар – 2 шт.од.; оператор газової котельні – 1 шт.од.; машиніст із прання та ремонту одягу – 0,5 шт.од.; кухар– 2 шт.од.; вакантна посада лікаря – 0,5 шт.од.

Працівники закладу вчасно проходять профілактичні медичні огляди, що підтверджується особистими медичними книжками.

Під час відвідування у відділенні не виявлено протермінованих лікарських засобів.

Усім мешканцям відділення надається амбулаторна лікарська допомога комунальним некомерційним підприємством «Іваничівський центр первинної медико-санітарної допомоги». На нічне чергування у відділенні з підопічними залишається одна сестра медична та одна молодша медична сестра.

Отримувачі соціальних послуг проживають у кімнатах по 2-3 особи (фото 2). Жінки й чоловіки проживають окремо. Вікна у кімнатах відділення не заґратовані.

З кожним із них укладено договір про надання соціальних послуг.

Під час відвідування підопічні мали доглянутий зовнішній вигляд, були охайно одягнені, забезпечені м’яким та твердим інвентарем у достатній кількості, відкриті та зацікавлені у спілкуванні. У житлових кімнатах закладу забезпечено належний температурний режим, природне та штучне освітлення є задовільним. Працівниками закладу здійснюється прибирання спальних кімнат та приміщень загального користування. Підопічні забезпечені меблями, постільною білизною, одягом, підгузками, ходунками та кріслами колісними (фото 3, 4). Підопічні, які самостійно можуть пересуватись, мають доступ до прогулянок на свіжому повітрі.

У вестибюлі наявна зона з м’якими меблями та стільцями, розміщено бібліотечні книжки.

Приміщення відділення обладнано пожежною сигналізацією, системою протидимного захисту. Вогнегасники наповнені, розміщені з урахуванням норм протипожежної безпеки.

Для підопічних організовано чотириразове харчування та облаштовано їдальню (фото 5, 6), однак більшість підопічних споживають їжу у кімнатах. Також підопічні, у тому числі ліжкові хворі, забезпечені доступом до питної води.

У разі перебоїв з електроенергією у відділенні використовується генератор. Санітарно-гігієнічні приміщення відділення обладнані водонагрівачами (бойлерами).

Наявна карантинна кімната, в якій під час відвідування перебував підопічний.

У відділенні наявні стенди, на яких зазначена інформація про права і обов’язки отримувачів соціальної послуги та скриньки для звернень (фото 7). За результатами спілкування встановлено, що підопічні закладу обізнані про можливі способи захисту своїх прав та володіють інформацією, куди можуть звертатися у разі їх

порушення, зокрема до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Центру безоплатної правничої допомоги.

Групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 7 отримувачами соціальних послуг та 3 працівниками відділення, оглянуто житлові й допоміжні приміщення, проаналізовано установчі та внутрішні документи закладу, вивчено особові справи підопічних.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило.

Також мешканці відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

1. У порушення пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі - Критерії діяльності надавачів соціальних послуг) та Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, у відділенні відсутня захисна споруда, підвал або інше приміщення, придатне для укриття отримувачів послуг та персоналу і безпечного перебування в них у разі повітряної тривоги або обстрілів.

У разі оголошення екстреного оповіщення «повітряна тривога» персонал та підопічні перебувають у приміщеннях закладу.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижуючих гідність, видів поводження і покарання).

2. У відділенні не ведеться облік випадків травмування підопічних, що може свідчити про приховування фактів отримання тілесних ушкоджень підопічними і, як наслідок, порушення їх права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження.

3. В окремих посадових інструкціях працівників відділення відсутній пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що

принижують гідність, видів поводження і покарання, що порушує вимоги статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 49 Конституції України, Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»)

4. Групою НПМ встановлено, що житлові та санітарні кімнати закладу не облаштовано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

5. У відділенні відсутнє перспективне та дієтичне меню. Відсутність забезпечення дієтичним харчуванням може призводити до розвитку серйозних ускладнень, таких як погіршення зору, ураження серцево-судинної системи, а також до погіршення загального стану та зниження якості життя.

6. Пунктом 46 Типового положення про територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417, визначено, що на кожного громадянина, який перебуває у відділенні стаціонарного догляду, ведеться особова справа, яка передбачає ведення медичної документації. Неможливо встановити коли останній раз підопічні проходили медичний огляд, оскільки в особових справах відсутні відповідні висновки.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 25, 26, Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»).

7. У статті 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю вказано про необхідність створювати умови особам з інвалідністю для ведення незалежного способу життя й всебічної участі у всіх аспектах життя.

У порушення вимог розділу 6 Деражвних будівельних норм В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення" санітарний вузол у будівлі відділення потребує капітального ремонту та не пристосований для користування маломобільними підопічними через відсутність пристосувань необхідних для осіб, що пересуваються на кріслі колісному або милицях (фото 8, 9,10).

8. У закладі обмежується право деяких підопічних на прогулянки. Зокрема через відсутність у відділенні підйомника ліжкові хворі підопічні фактично позбавлені можливості перебувати на вулиці, через що ізольовані від зовнішнього середовища.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, житло (стаття 48 Конституції України).

9. Групою НПМ встановлено, що продукти харчування у пансіонаті зберігаються в холодильнику з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 49 Закону «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Порушення правил товарного сусідства в холодильнику може призвести до перехресного забруднення, що збільшує ризик харчових отруєнь і порушує санітарні норми (фото 11, 12).

Миття посуду у закладі здійснюється в зоні приготування їжі, що не відповідає вимогам належного рівня гігієни та створює ризик забруднення готових харчових продуктів, зокрема миючими засобами, що є порушенням статей 41, 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (фото 13, 14).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод).

10. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту передбачено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Водночас у відділенні відсутні ширми, що не забезпечує належного рівня приватності під час гігієнічних процедур.

Інші порушення

11. Під час моніторингу встановлено використання у Положенні закладу терміна «інвалід». Зазначене свідчить про порушення принципу недискримінації та поваги до гідності осіб з інвалідністю, гарантованих статтею 24 Конституції України, статтею 2 Конвенції про права осіб з інвалідністю (яка закріплює принцип поваги до гідності, індивідуальної автономії та недискримінації), а також статтею 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміна "особа з інвалідністю" та похідних від нього», внесено зміни до низки законодавчих актів України щодо заміни терміна «інвалід» на «особа з інвалідністю». У нормативно-правових актах та офіційній документації має застосовуватися коректна і недискримінаційна термінологія. Використання застарілої назви не узгоджується з вимогами чинного законодавства та може розцінюватися як прояв стигматизації, що суперечить міжнародним стандартам захисту прав людини.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Павлівській сільській раді:

1.1. забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

1.2. вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

2. Центру надання соціальних послуг Павлівської сільської ради:

2.1. облаштувати укриття для забезпечення безпеки підопічних під час перебування у відділенні у разі оголошення сигналу «повітряна тривога»;

2.2. забезпечити ведення документації закладу щодо фіксування випадків травматизму;

2.3. внести до посадових інструкцій усіх працівників відділення інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2.4. облаштувати житлові кімнати та кімнати санітарних вузлів кнопками виклику персоналу;

2.5. забезпечити розроблення та затвердження перспективного меню відповідно до чинних норм харчування з урахуванням вікових та фізіологічних потреб отримувачів послуг;

2.6. забезпечити внесення відомостей до медичної документації;

2.7. створити безпечні умови перебування для осіб з інвалідністю в санітарних вузлах шляхом проведення капітального ремонту відповідної кімнати;

2.8. забезпечити регулярні прогулянки на свіжому повітрі маломобільних осіб, що сприятиме їх соціальній інтеграції та підтримці зв’язку із зовнішнім середовищем;

2.9. забезпечити контроль за якістю харчування підопічних відділення, зберіганням продуктів харчування;

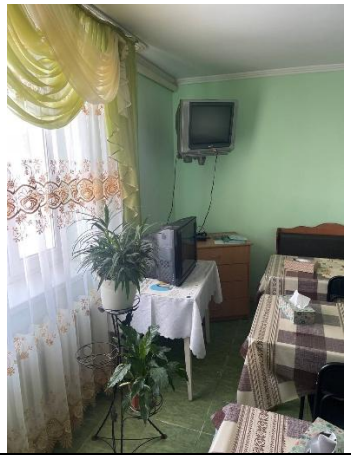
2.10. облаштувати житлові кімнати, у яких проживає більше ніж одна особа, ширмами для забезпечення приватності;

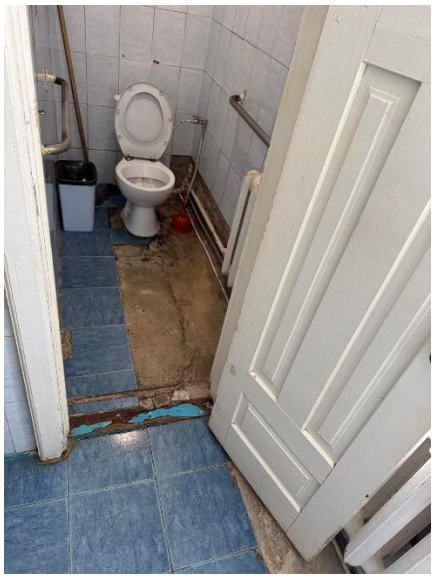
2.11. внести зміни в Положення відділення відповідно до вимог чинного законодавства.

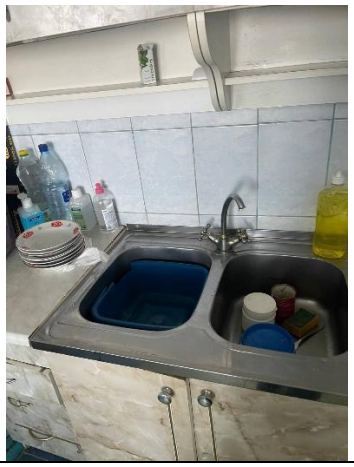
Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ:
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини **Вікторія ПИРОГА**

Фотоматеріали

Фото 1 	**Фото 2**
Фото 3 	**Фото 4**
Фото 5 	**Фото 6**

Фото 7 	**Фото 8**
Фото 9 	**Фото 10**
Фото 11 	**Фото 12**

Фото 13	Фото 14